

Exodus

Lekció: Róm. 8.1-17

Textus: 2Móz. 32.30-34.9

2008. máj. 18.

Gazdagrét

Isten jelenléte nélkül egy lépést sem!

Mózesnek nincs könnyű dolga. Nem akarta ő ezt az egészet. Már akkor vonakodott, amikor az Úr megszólította őt az égő csipkebokorban. Nem akart ő Egyiptomba menni, és nem akarta kivezetni Izraelt a fáraó elnyomó hatalmából. De Isten kijelentette magát neki, és megbízta. A fáraóval szemben keményen képviselte az Úr akaratát, majd eljött a nap, amikor kivezette Izraelt a rabszolgaságból. De mindjárt az első fellélegzés után megjelent az egyiptomi hadsereg, és siránkozni kezdett a nép, miért nem maradtak inkább Egyiptomban. De az Úr szabadulást szerzett, ami után az egész nép magasztalta Istent. Nem sok idő telt el, és Mózesnek újra nehézségekkel kellett szembenézni. Nincs víz, nincs élelem, nő a zúgolódás és lázadás. Mózes Istenhez kiált, aki gondoskodik Izraelről. Így érkeznek meg a Sínai hegyhez, ahol Mózes új feladatot kap. Ő a közvetítő a szent Isten és a nép között. Ő megy fel a hegyre, aminek a nép még a szélét sem érintheti, ő beszél a felhőben és tűzben az Úrral, ő kapja meg a tízparancsolatot két kőtáblára vésve. De mire visszaér, megtörténik az elképzelhetetlen. A nép, amely készséggel lépett be az Úrral való szövetséges kapcsolatba, teljes engedelmességet ígért, megtörte a szövetséget. Aranyborjút készített, és úgy imádták, hogy íme az Isten, aki kihozta őket Egyiptomból. Isten el akarja törölni Izraelt, de Mózes Isten elé áll. Közbenjár, és Isten szánalomra indul, és nem hozza a népre azt a bajt, amit tervezett.

A feszültség azonban nem oldódott fel. Isten és Izrael úgy állnak egymás előtt, mint a megcsalt hitves és hűtlen társa. Isten, aki arra készült, hogy népe között lakozzon, amint Izrael továbbvonul a Sínaitól, nem engesztelődött még meg. Jelenléte, amelyről azt ígérte, hogy a szent sátorban fog lakozni, és így mindvégig Izraellel, saját, tulajdon népével lesz, bizonytalanná vált. Mindaz, amit Isten eddig tett és eddig ajándékozott Izraelnek, veszélybe került. Izrael olyan hamar, olyan egyértelműen rúgta fel az Úrral való kapcsolatot, olyan durván szegte meg ígéretét, hogy nem létezhet könnyű megoldás. Mi lesz Isten jelenlétével népe életében? Hogyan jutnak tovább ezen a válságon? Van-e újrakezdési lehetőség az összetört szövetség után? Ezek a kérdések vezetnek bennünket abban, hogy magunk is átgondoljuk, mit jelent nekünk Isten jelenléte az életünkben...

I. Isten nem akar többet Izraellel járni...

Isten azt mondja Mózesnek: „*Eredj, menj innen a néppel együtt, amelyet fölhoztál Egyiptomból, arra a földre, amelyet esküvel ígértem meg Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak.*” Izraelnek el kell hagynia a Sínait, azt a helyet, ahol Isten jelenlétével találkoztak, a szövetségekötés és a szövetségtörés helyét. Az Úr azonban hűséges korábbi ígéreteihez. A föld, amit megígért, Izraelé lesz, majd biztosítja Mózes

arról is, hogy kiúzi előlük az idegen népeket, valamint angyalt küld előttük. Azt mondja: „*Bemégy a tejjel és mézzel folyó földre...*” – és kell-e ennél több? Van ígéretük, van jövőjük. Csak annyit tesz mindehhez hozzá az Úr, hogy „*de én nem megyek veled.*” Lesz tehát föld, új haza, lesz angyali vezetés, isteni segítség az ellenséggel szemben, de az Úr nem fog közöttük lakozni. Jelenléte nem fog velük haladni az úton.

Mit válaszolhatnak erre? Ha mai fejfel belegondolunk helyzetükbe, el tudjuk képzelni, hogy felsóhajtanak: megúsztuk! Isten nem törölt el minket, sőt, nem vonta vissza az ígéreteit. Meglesz minden, ami ahhoz szükséges, hogy legyen jövőnk, legyen életünk. Föld, vezetés, segítség az ellenséggel szemben. Fontos nekünk ezen túl Isten jelenléte? Nem tudjuk elengedni azt, ami az Úr jelenlétéhez kötődik, hogy mi az ő népe vagyunk, ő pedig a mi Istenünk? Nem fellélegezni kell az ilyen helyzetben, és örülni, hogy az élet alapvető forrásai biztosítottak, és ha a választott nép státusz elvész – hát elvész? Mi az értéke Isten jelenlétének az életünkben? Mennyit ér, hogy az övéi vagyunk? Nem cserélnénk-e el ezeket a „lelki” ajándékokat, igazságokat egy biztos, kiszámítható jövőre? Nem mondja-e azt Isten népe, hogy ebben is velünk van az Úr, elég ez nekünk? Ne legyen nekünk elég az Úr szava: „*Bemégy a tejjel és mézzel folyó földre, de én nem megyek veled.*”?

„*Amikor meghallotta a nép ezt a kemény beszédet, gyászolni kezdett...*” Izrael, a szövetségtörő, a hűtlen, gyászolni kezd. Kemény nekik az Úr szava, fájdalmas, és elhordozhatatlan. Az Úr azt mondja, nem megy velük, „*mert kemény nyakú nép vagy, és elpusztítanálak az úton.*” Isten nem megy velük, mert ez a lázadó közösség újból ellene fordulna, és ha Isten köztük lenne, ha ők Isten népe lennének, ez a végüket jelentené. Komoly érv, de Izrael mégis gyászba kezd. Nem fellélegeznek, hogy megúsztuk, nem felszabadulnak, hogy így „olcsóbban” célba érnek, hanem gyászolni kezdenek, mert elvesztették az Úr közöttük lakozását, és ezzel azt, hogy ők Isten népének tudják magukat.

Akármilyen érthetetlen nekünk, hogyan lehetséges, hogy aranyborjút készítettek, és megtörték a szövetséget, ez a reakciójuk elgondolkodtató. Felismerik, hogy Isten jelenléte, Isten szövetsége, a kiválasztottság státusza fontosabb nekik, mint a biztos jövő. Isten jelenléte, Isten személye fontosabb, mint az ajándéka, az áldása, az, amit megnyerhetnek. Nem hajlandóak megelégedni a kevesebbel, még ha a többnek ára is van, és ez a több bizonytalanná is lett.

Ezt fogalmazza meg Mózes is abban, ahogy Isten elé áll: „*Ha nem jön velünk a te orcád, akkor ne is vigyél tovább bennünket.*” Helyezzük egymás mellé a két kijelentést! Isten: „*Bemégy a tejjel és mézzel folyó földre, de én nem megyek veled.*” Mózes, az egész népet képviselve: „*Ha nem jön velünk a te orcád, akkor ne is vigyél tovább bennünket!*” Mózes bátorsága, szenvedélyessége, rámenőssége lenyűgöző. Odaáll az Úr elé, és alkudozik vele. Tudni akarja, hogy megnyerte az Úr jóindulatát, bizonyosságot akar, hogy Isten nem vonja meg tőlük a jelenlétét. „*Mi másból tudnánk meg, hogy én és a te néped megnyertük jóindulatodat, ha nem abból, hogy velünk jössz? Ez különböztet meg engem és a te népedet minden más néptől a föld színén.*” Ez a mi örökségünk is. Isten Lelkének jelenléte bennünk, aki által valóban az övéi vagyunk. „*Akiben nincs a Krisztus Lelke, az nem az övé*” – írja Pál apostol (Róm. 8.9).

Ha bennünk van az Isten Lelke, az övéi vagyunk. Hatalmas bátorítás ez arra, hogy Isten Jézus Krisztus által bennünk élő jelenlétét mindennél értékesebbnek és fontosabbnak tartsuk. Hogy Mózesrel együtt kiáltsuk az Úrnak egy-egy nehéz, elcsüggesztő, válságos helyzetben, hogy Urunk, nélküled nem akarunk tovább menni. Nélküled, jelenléted, közelséged nélkül nem akarunk megelégedni áldásokkal, eredményekkel, jó állással, biztos jövővel, szép családdal, reményteli kilátásokkal. Ha te nem jössz velünk, inkább nem is megyünk. Nélküled semmit sem ér mindaz, amit teszünk.

Mindez arra bátorít bennünket, rohanó világban élő keresztényeket, hogy gyakoroljuk magunkat Isten közelségében, Jézus Krisztus a Szentlélek általi jelenlétében. Hogy mindennél fontosabbnak és értékesebbnek tartsuk, hogy úgy „menjünk tovább” utunkon, hogy az Úr orcája velünk jön. Hogy Isten jelenlétében járva akarjuk megélni a munkánkat/hivatásunkat, az otthonteremtési kérdéseinket, a házasságunkat, a gyermeknevelésünket, minden dolgunkat. Hogy ezekre a területekre nézve is kimondjuk: nem akarunk továbbmenni nélküled. Nem elégszünk meg azzal, hogy valahogyan majd megadatnak ezek – nekünk te kellesz. A te népedként, a te tulajdonodként, a te jelenlétedben akarunk élni. Ehhez pedig hihetetlenül tudatosan és állhatatosan kell ápolnunk Isten jelenlétének közelségét, mert különben menthetetlenül elsodródunk.

Ebben az elhívásban az első feladat önismereti: vajon tudom-e, hogy az én lelki alkatomnak, személyiségemnek mi a legmegfelelőbb feltöltekezési forma? Mert vannak közöttünk, akiknek csendre, magányra van szükségük ahhoz, hogy Isten jelenlétébe lépjenek, átgondolják dolgaikat, rendezzék a bennük zajló eseményeket az Úrral. Másoknak azonban éppen közösségre van szükségre. Egyedül sokkal kevésbé megy nekik az Úrral való feltöltekezés, mint néhány baráttal, testvérrel beszélgetve, közösen imádkozva. Vannak, akiknek a természetben a legkönnyebb ráhangolódni az Úr jelenlétére. Vízparton üldögélve, vagy éppen az erdőben sétálva. Megint másoknak egy jó könyv a mindenük, amelyben súlyos teológiai igazságok vannak kifejtve. Amint használják az értelmüket, birkóznak állításokkal és ellenvéleményekkel, egyre közelebb kerülnek Istenhez. Ég a szívükben a vágy, hogy megértsék az igazságot, és minél pontosabban ragadják meg. De próbálj csak egy ilyen könyvet adni annak, aki fülén fejhallgatóval, dicsőítő cd-ket hallgatva tud leginkább megérkezni az Úr jelenlétébe. Biztosan nem fogja díjazni a legfrissebb 300 oldalas teológiai munkát... Természetesen nem azt állítom, ha valaki inkább az egyik típus, akkor ne is éljen a többi lehetőséggel. Ugyanakkor nagyon fontos, hogy ismerjük magunkat, tudjuk, hogy mi kell ahhoz, hogy Isten jelenlétét tudatosítsuk magunkban, ráhangolódjunk, belépjunk az Úr elé, és ennek megfelelően alakítsuk életünket, időbeosztásunkat.

Mózes tehát az Úr elé áll, és könyörög: Uram, járj velünk továbbra is. Isten pedig meghallgatja Mózes kérését: „*Megteszem ezt is, amiről beszéltél, mert megnyerted jóindulatomat, és név szerint ismerlek.*” Ha visszaidézzük magunkban, honnan indult Mózes és az Úr párbeszéde, hogy Isten végezni akart a néppel, és egyedül Mózesrel kezdeni valami egészen újat, érezzük ennek a mondatnak a súlyát. Isten újra kész népe között lakozni, és az összetört szövetséget újra kötni. A következő

szakasz arról szól, hogy mi ennek a titka. Hogyan lehetséges, hogy Izrael újra kezdheti azt, amit végzetesen elrontott, hogy újra Isten népévé lehet?

II. Isten lényének szíve: Isten kegyelme

Talán Mózes sem tudja elhinni, hogy megtörténik a megtörténhetetlen: újrakezdés – nem a nulláról, hanem a mínuszról; nem az Úrtól való távolságból, hanem az ő megtagadásából. Ezért, mintegy bizonytságot kívánva, így szól az Úrhoz: „*Mutasd meg nekem dicsőségedet!*” Mózes jelet kér Istentől, talán ahhoz hasonló újbóli megjelenést, amit a Sínain látott. Isten részben enged Mózes kérésének, részben azonban rámutat a kérés túlzott voltára: „*Elvonultatom előtted egész fenségemet, és kimondom előtted az Úr nevét. Kegyelmezek, akinek kegyelmezek, és irgalmazok, akinek irgalmazok. Orcámat azonban nem láthatod, ... mert nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon.*” Mózes Isten dicsőségét kívánja látni, Isten azonban fenségét, sőt, jóságát (az eredeti szöveg ezt a fordítást is megengedi) jelenti ki, mondja ki Mózes előtt. Mózes látni akar, Isten szólni, beszélni, önmagát – nevét – kijelenteni fogja (33.19, 34.6). Mózes tehát többet kér, többet akar, mint amit az Úr megad neki. Mózes jelet kíván, Isten dicsőségét akarja látni, úgy, amint még sohasem – hogy Isten ezzel pecsételje meg, valóban közöttük fog lakozni. Isten pedig, miközben Mózes látja is a hátát, kihirdeti Mózesnek jóságát, kegyelmét, nevének lényegét. „*Az Úr, az Úr irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy.*”

A látás és a hallás között óriási különbség van. Fontosabb, hogy Mózes megismerje, hallja, hogy milyen Isten az Úr, ki az Úr, mint hogy lássa hatalmát és dicsőségét. Nem elég csak a szemeit használni, Isten azt akarja, hogy Mózes hallja meg az ő szavát, és fogadja magába. Mózes jelként egy látvány helyett Isten kegyelmének a kijelentését kapja, Isten szívének lényegét, ami persze Isten megjelenésével is együtt jár. Amikor az Úr elvonul előtte, az ő jóságát, kegyelmét, irgalmát, hosszútűrését jelenti ki.

A bizonyosság tehát nem arra épül, hogy Mózes látja Isten dicsőségét a maga teljességében – Isten ezt nem engedheti. Az Úr azonban elmondja, leleplezi lényének legmélyét: az Úr irgalmas és kegyelmes Isten. És ha valamiért van esélye Izraelnek a szövetséget újra kezdeni, ha valamiért van módja az Úrnak megbocsátani, az egyedül a kegyelme.

Mennyi mindenben vágyunk bizonyosságra! Ki tudja, mi mindenre nézve várjuk a jelet, a bizonyosságot, azt, hogy meglátjuk Istent, meglátjuk az ő munkáját, és akkor tudjuk, hogy velünk van. Az Úr most arra irányítja a figyelmünket, hogy ne látni akarjunk, hanem fogadjuk magunkba kegyelmét. Halljuk meg, hogy „*Az Úr, az Úr irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy.*” Lássuk ezt meg az Úr Jézus Krisztus arcán, akiben Isten jelenléte és dicsősége közöttünk lakozott. Akiben velünk jött és velünk jön az orcája, Isten jelenléte. Lássuk meg ezt a szeretetet és hűséget az Úr Jézus Krisztus arcán, amelyet Jeruzsálem felé fordított, amikor elindult a városba, ahol el kellett vesznie. Lássuk az Isten irgalmát Jézus arcán virágvasárnap, amikor tömegek ujjonganak, de az ő arcán könnyek csorognak végig. Lássuk meg ezt a kegyelmet annak az arcán, akiről így ír az evangélista:

„Szembeköpték, arcul ütötték, mások pedig bottal verték, és ezt mondták? Prófétáld meg nekünk, Krisztus, ki ütött meg téged!” (Mt. 26.67-68)

Szánjuk el magunkat, és mondjuk ki: „Ha nem jön velünk a te orcád, akkor ne is vigyél tovább bennünket.” És mindeközben lássuk, hogy annak az Istennek az arca, aki újat cselekszik Izraellel, nem más, mint a megalázott és megfeszített Jézus Krisztus arca! Ámen!